

№19'2009

На сегодня 65 % поголовья молочного стада США, 85 % молочного стада Великой Британии, 90 % скота в странах Скандинавии получено с помощью метода искусственного осеменения. На данный момент 99 % искусственного осеменения в мире основано на методе глубокого замораживания и последующего размораживания спермы. Научно-производственная организация XY Inc является на сегодня крупнейшим патентодержателем и разработчиком в области разделения по полу (сексирования) спермы в скотоводстве, развития и коммерциализации этой технологии. Использование сексированной спермы — технология будущего, с помощью которой возможно не только получение потомства запланированного пола, но и качественно лучшее управление стадом в области его воспроизводства и ремонта, а также получения дополнительного источника дохода.

Ключевые слова: сперма, сперматозоид, половая клетка, эмбрион.

Today 65 % of dairy herds of USA, 85 % dairy herds in Great Britain, 90 % livestock of Scandinavian country are used artificial insemination. Now about 99 % of artificial insemination in the world is based on using the method of deep freezing & next defrosting of semen. XY Inc, based in Fort Collins, Colorado, USA, has emerged as the world leader in the research, development and commercialization of XY sex-selection technology. Using of sex-selection sperm is the future technology for obtaining of planned sex offspring and, further, better management of livestock. This method is the means of additional revenue obtaining.

Key words: semen, sperm, gamete, embryo.

УДК 378.14:371.68:81'243

Білоус Н.В.,
викладач,
Зайцева Н.В.,
викладач

Таврійський державний
агротехнологічний університет

Використання відеоматеріалів на заняттях з іноземної мови студентів немовних спеціальностей

Статтю присвячено розвитку комунікативної компетенції з іноземної мови шляхом використання відеоматеріалів з аудіосупроводом мовою, що вивчається. У статті представлено типологію відеофільмів і детальні рекомендації з їх опрацювання; наведено приклади застосування відеоматеріалів іноземною мовою на заняттях зі студентами немовних спеціальностей.

Ключові слова: комунікативна компетенція, відеоматеріали, комунікативні прийоми.

Основною метою навчання іноземної мови є оволодіння студентами комунікативною компетенцією, тобто тим, "що має знати мовець для здійснення комунікації у культурозначущих обставинах" [1, 49]. А оскільки прищеплення комунікативних навичок без вправління з носіями мови — досить трудомісткий процес, основним завданням викладача є створення реальних та уявних ситуацій спілкування іноземною мовою на заняттях завдяки використанню різноманітних

комунікативних заходів та методів. Одним із заходів, що використовують для наближення студентів до іноземної мови з вуст носія, є відеоматеріали з аудіосупроводом іноземною мовою.

Відеоматеріали на заняттях з іноземної мови набувають усе більшого застосування. Серед причин такої популярності відеоматеріалів — новизна заняття (на відміну від стандартного виправляння за підручником та біля дошки), цікавість до будь-чого, що демонструється (принаймні до перегляду), можливість проявити себе (навіть слабкі студенти користуються перевагами наочних образів для відтворення побаченого та зрозумілого). Величезним плюсом є мотивація студентів, їх інтерес до матеріалу, який слід підтримати, розпалити для отримання найкращого результату. Не менш важливими є виправлення конкретного лексичного та граматичного матеріалу, розширення лінгвокраїнознавчих знань, створення образів носіїв мови, унаочнення розмовних ситуацій, де мовці не є дикторами, а мають мовленнєві особливості, вимову, іноді акцент [2, 189].

Відеоматеріал має і свої мінуси: по-перше, презентації відео передусе відповідальна і кропітка стадія підготовки до заняття. Найчастіше матеріал не має відповідного комплексу до- та післятекстових вправ, не є адаптованим і не супроводжується субтитрами. Тож викладачеві слід:

1. Ретельно опрацювати матеріал, щоб вільно орієнтуватися у перебігу подій чи зміні сцен; занотувати час перегляду від початку до кінця; визначити формат, якість зображення та звуку відео; за необхідності виконати усі підготовчі роботи до початку заняття (перевірити програму-програвач, його налаштування, перемотати сюжет до потрібного місця; виставити гучність; перевірити обзорність екрана з усіх місць студентів).

2. Налаштувати групу на перегляд — створити відповідний настрій, обов'язково повідомивши: яке місце перегляд відео посідає у темі, що вивчається, мету перегляду і перебіг наступного контролю опрацьованого матеріалу. Так студенти будують відповідальні і належно серйозні, не перетворюючи заняття на розважальний захід, де вчителів відводиться лише роль кіномеханіка.

3. Створити словник активної лексики, включивши туди усі власні назви, незнайомі лексичні одиниці та мовні кліше, а також словосполучення, які важко зрозуміти на слух через вимову або фоновий шум. Особливе місце у дотекстових вправах мають посідати ключові фрази, важливі для розуміння матеріалу.

4. Після презентації активного словника і виконання дотекстових вправ можна починати перегляд відео. Під час перегляду має бути повна тиша. Викладачеві не слід переривати відеокоментарями і поясненнями, це відволікатиме студентів і наведе їх на думку, що вони також можуть розмовляти та коментувати побачене. Оскільки ступінь зосередженості молодих людей залишає бажати кращого, а здатність до повноцінної концентрації уваги на тому самому об'єкті не перевищує 15 хвилин, рекомендується підбирати сюжети на 5-10 хвилин. Альтернативою є перегляд досить довгого відео (наприклад 45 хвилин), що розбивається на блоки (10-15 хвилин) з обов'язковим обговоренням побаченого і виконанням 1-2 нескладних вправ з лексики і граматики після кожного блоку.

5. Вправи, спрямовані на опрацювання матеріалу після перегляду, мають відповідати тенденціям "від простого до складного", та "від аналізу до синтезу". Тобто: спочатку слід активізувати окремі слова, потім мовні кліше, потім студенти можуть самостійно створювати речення. Або: спочатку повторити названі власні назви, цифри, перелічити побачені об'єкти, назвати дійових осіб або мовців; потім дати стисло характеристику кожному з названих об'єктів; наприкінці — перейти до відтворення сюжету загалом. Складність завдань залежить від підготовленості групи. Слабкі студенти завжди прагнуть перш за все зрозуміти зміст сюжету, тому комплекс вправ слід укладати таким чином, щоб переважали репродуктивні види роботи, які стимулювали б до подальшої продуктивної роботи з лексикою або граматику. Сильні студенти здатні швидко зрозуміти та передати зміст, тому

№19'2009

вправи мають бути спрямовані не стільки на "механічне" виправлення лексики чи граматики, скільки на використання їх у власному аргументованому мовленні чи на письмі.

6. Останнім блоком рекомендовано ввести творче завдання, яке було б суміжним із темою побаченого, частково спиралося б на опрацьований матеріал, але виявило б фонові знання студентів, стимулювало до створення власного продукту, і виявило не тільки знання та навички, а й індивідуальне бачення. Таким завданням може стати письмова робота, створення презентації, портфоліо; групова робота може бути втілена у написанні та інсценуванні діалогів та полілогів, розробці групового проекту. Так студенти пропусають опрацьований матеріал через себе, він залишить слід не лише у пам'яті, а й у душі.

Відеоматеріали для заняття з іноземної мови можна підібрати з навчальних комплексів (вони завжди спрямовані на конкретний рівень знань і присвячені окремій лексичній або граматичній темі), вони містять повтори, дублюючий студійний запис (без фонових звуків), пояснення, — як правильно, і як неправильно висловлювати свою думку. Дуже часто вони супроводжуються малюнками, таблицями, навіть зошитами з вправами, що суттєво спрощує завдання викладача.

Популярністю також користуються матеріали з художніх фільмів. Вони завжди цікаві для студентів, але містять багато складнощів: лексика, усічені синтаксичні конструкції, неправильний порядок слів у реченнях, акцент і вимова мовців, фоновий шум, відсутній на навчальних відеоматеріалах. Перевагою сучасних ліцензованих фільмів є субтитри, які можна використовувати, відключити, або вмикати, лише коли неможливо зрозуміти зміст за допомогою мовної здогадки або контексту. Для студентів, що вправляються у літературному перекладі, у нагоді стануть субтитри або переклад рідною мовою, це дозволить потренуватися під час виконання завдання на кшталт "перекласти сюжет якнайточніше найбільш схожими мовленнєвими засобами".

Також можна використати документальні матеріали (наприклад, інтерв'ю або науково-популярний фільм), але використання таких відео найбільш плідне на етапі вивчення професійної іноземної мови, коли мотивація студентів заснована не лише на бажанні, якомога краще виявити свої знання з іноземної мови, але й на зацікавленості у об'єкті на відео, що представляє сферу їх майбутньої професійної діяльності (наприклад, дані про новітню методику або обладнання). Доречними на таких "просвітницьких" заняттях є рекламні матеріали, виготовлені безпосередньо виробниками обладнання і представлені розробниками методики. Такі рекламні ролики найчастіше містять багато інформації, викладеної у стислому (тезисному або табличному) вигляді, графіки, схеми, іноді креслення. Така наочність допомагає і під час сприйняття аудіосупроводу і відтворення змісту сюжету.

Найскладнішими для студентів є записи випусків новин. Швидкість мовлення дикторів чи ведучих, різноманітність тем (від політики до прогнозу погоди) навіть під час перегляду актуальних сюжетів, які відомі з випусків новин вітчизняних телеканалів викликають складнощі розуміння і у найкращих студентів. Тому перед тим, як ввести такий відеоматеріал, слід:

1) ретельно підготувати лексику, властиву журналістським сюжетам ("у прямому ефірі"; "на зв'язку наш кореспондент"; "пряма мова очевидців" та ін.);

2) навчити виділяти головну інформацію зі стандартної структури повідомлень (анонс, що обіцяє сенсацію, проте не завжди відповідає дійсному стану речей; передісторія; гучні цифри та факти; схожі події та їх наслідки; перспектива розвитку подій);

3) задати студентам підготувати стислий виклад основних новин іноземною мовою на основі підготовленої лексики. При цьому можна дозволити студентам обирати теми сюжетів: повідомити про три найважливіші новини попереднього дня, або, наприклад, повідомити три найгарячіші новини тижня за однією темою (наприклад, зі світу спорту).

На цьому перелік типів матеріалів не закінчується — Інтернет пропонує сьогодні багато нового та модного. Будь-який відеоматеріал іноземною мовою — від мультфільму до ток-шоу — може бути використаним на занятті. Головне, щоб він відповідав не тільки практичній, а й освітній, розвивальній та виховній меті заняття. Тож під час складання плану відеозаняття слід починати не з відео, а з навчальних цілей.

Тепер розглянемо дещо з вищезгаданого на прикладах. Студенти факультету агротехнології та екології Таврійського агротехнологічного університету вивчають іноземну мову (наразі йтиметься про німецьку) на різних етапах навчання, але починається знайомство з відеоматеріалами іноземною мовою вже на першому курсі. Під час вивчення теми "Німеччина" до уваги студентів пропонується документальний фільм, створений видавцями журналу "Der Weg", який упродовж 10 хвилин інформує про видатні місця, історичні та культурні пам'ятники ФРН. Фільм є навчальним, тому складнощів щодо розуміння аудіосупроводу не виникає. Отже, обов'язковими завданнями викладача є лише введення власних назв і ставлення завдання (після перегляду студенти мають виконати контрольні вправи). Однією з вправ, що виконують після перегляду, є опис роздрукованих карток із зображенням продемонстрованих видатних місць, що додаються до методичних матеріалів. Для груп із доброю успішністю пропонується написання твору німецькою мовою "Видатні місця Німеччини, які я хочу відвідати".

Студенти II курсу спеціальності "Агрономія" опрацьовують рекламні матеріали комбайна фірми Deutz-Fahr. Відеоролик тривалістю 10 хвилин демонструє не лише роботу комбайна в польових умовах, а й принцип його функціонування, складові частини. Більшість термінів підкріплюються наочним зображенням об'єкта, про який йде мова, тож для студентів швидко стають зрозумілими назви процесів збору врожаю, результати використання саме цієї машини для ґрунту та рослинного покриву. Фільм висвітлює найважливіші особливості процесу збору врожаю. Тож, окрім активізації вивченої фахової лексики, фільм задовольняє усім вимогам освітньої та розвивальної мети, представляючи сучасне обладнання закордонного виробництва.

Студенти другого курсу спеціальності "Екологія та охорона навколишнього середовища" вивчають теми "Кліматичні моделі", "Кліматичні сценарії та прогнози". На допомогу викладачеві приходять науково-популярний фільм каналу "Discovery" "Alles ueber Unwetter", який докладно пояснює причини основних погодних явищ, наочно демонструє зв'язок погоди у цьому місці у визначений час з кліматичною моделлю регіону. Фільм дуже інформативний і видовищний, містить велику кількість комп'ютерних моделей та тривимірних схем, однак темп мовлення та наповненість фаховою лексикою є помірними.

Студенти третього курсу спеціальності "ЕОНС" вивчають тему "Екологічне право у ФРН", що включає розділ, присвячений захисту худоби на сільськогосподарських підприємствах. Для унаочнення розпоряджень та вимог до утримання великої рогатої худоби використовується рекламний фільм компанії "LELY", всесвітньовідомого виробника сільськогосподарської техніки, зокрема доїльних апаратів. Окрім вже класичних параметрів освітлення, просторових параметрів та очищення корівника, студенти ознайомлюються з роботою доїльного апарата "Astronaut", однією з базових вимог до якого є лагідне ставлення до тварин — "Tierfreundlichkeit".

Студенти магістратури спеціальностей "Агрономія" та "ЕОНС" вивчають у IX семестрі курс ділової німецької мови. Під час вивчення теми "Співбесіда працевлаштування" магістрантам пропонується до перегляду два уривки (тривалістю приблизно 10 хвилин кожен) з художніх фільмів з німецькомовним супроводом "Щоденник Бріджит Джонс" (як приклад невдалого поводження під час розмови з майбутнім працедавцем) та "Диявол носить Прада" (як демонстрація вдалої співбесіди). Окрім фонетичного виправлення й активізації вивченої лексики,

№19'2009

викладач має можливість проаналізувати типові помилки, обговорити не тільки вербальну, а й невербальну інформацію, тим самим розширити комунікативні навички міжкультурного спілкування.

Як показує практика, студенти із задоволенням дивляться усі відеоматеріали, за умови незастарілості фільму, якісного зображення та звуку. Перегляд відеоматеріалів допомагає студентам впевнитися у своєму рівні володіння іноземною мовою, продемонструвати фонові знання, виявити себе як особистість, що здатна сприймати, обробляти та доносити до співрозмовника інформацію.

Знання з іноземної мови має сьогодні кожна освічена людина, але тільки певна категорія людей може викладати. Тільки ті викладачі, які використовують найновіші засоби навчання, впроваджують найцікавіші методи, повідомляють найактуальніші дані, задають найкреативніші завдання мають шанс прищепити своїм студентам любов до іноземної мови й іноземної культури.

Література

1. Хаймс Д. Этнография речи //Новое в лингвистике. Социолингвистика. — М. : Прогресс, 1975. — Вып. 7 — С. 42-95.
2. Чухно Т.В. Актуальність використання відео матеріалів при навчанні ділової англійської мови //Тези доповідей II міжнародної наукової конференції "Навчання ділової англійської мови у східній Європі: для чого та як". — Дніпропетровськ, 2006 р. — С. 188-189.

Статья посвящена развитию коммуникативной компетенции в иностранном языке посредством использования видеоматериалов с аудиосопровождением на изучаемом языке. В статье представлена подробная типология видеофильмов и подробные рекомендации по их проработке; приводятся примеры использования видеоматериалов на иностранном языке на занятиях со студентами неязыковых специальностей.

Ключевые слова: коммуникативная компетенция, видеоматериалы, коммуникативные приемы.

The article deals with development of foreign languages communicative ability by the use of video material with audiophile in foreign language studied. The article introduces the full classification of video and work-up exercises for each video type; there are some examples of video use in foreign language lessons with nonlinguistic specialities students.

Key words: communicative competence, video, communication techniques.
